recreatieschap
marrekrite

JAARSTUKKEN 2023

Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

Inhoud

Inhoud 2
Jaarverslag: programmaverantwoording en paragrafen 3
1. Programmaverantwoording 4
Beleidskader 4
1.1 Programma Bedrijfsvoering 7
1.2 Programma Waterrecreatie 8
1.3 Programma Landrecreatie 10
1.4 Programma Baggeren 11
1.5 Programma Ontwikkelingen 12
1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers 13
2. Paragrafen 14
2.1 Lokale heffingen 14
2.2 Weerstandsvermogen 14
2.3 Onderhoud kapitaalgoederen 18
2.4 Financiering 20
2.5 Bedrijfsvoering 23
2.6 Verbonden partijen 26
2.7 Grondbeleid 26
3. Jaarrekening 2023 27
3.1 Balans per 31 december 2023 28
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 29
3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2023 32
3.4 Overzicht baten en lasten 2023 39
3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2023 40
3.6 Overzicht incidentele baten en lasten 41
3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT) 42
4. Rechtmatigheidsverklaring Dagelijks Bestuur 45
5. Controleverklaring accountant 46
Bijlagen bij de jaarstukken 2023 47

Jaarverslag: programmaverantwoording en paragrafen

1. Programmaverantwoording

Beleidskader

Al vele decennia beheert Recreatieschap Marrekrite de toeristische basisinfrastructuur op *water* en *land* in de provincie Fryslân. Opgericht in 1957 was onze focus de eerste 55 jaar exclusief gericht op het realiseren van meer natuurligplaatsen voor de watersport. Inmiddels beheren we op ruim 300 locaties door de hele provincie ruim 700 aanlegvoorzieningen (damwanden, steigers en MarBoeien). Aaneengeschakeld gaat het om een unieke capaciteit, circa 33 km.

In 2012 werd ons takenpakket verbreed door de toevoeging van het domein van “landrecreatie”. Hierdoor zijn we in de bijzondere omstandigheden gekomen dat - op Ooststellingwerf en de Waddeneilanden na - alle Friese gemeenten deelnemers zijn in het recreatieschap.
Naast de verantwoordelijkheid voor het beheer van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken (en overige routestructuren), kregen we ook de opdracht om te inventariseren welke recreatieve routes er in Fryslân allemaal zijn (beheer routedatabase).

Los van de bovenstaande taken, heeft Marrekrite ook de opdracht om haar deelnemers gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle voorkomende zaken, die betrekking hebben op de toeristische infrastructuur op water en land en over de verbinding van die velden. Ook zien we dat Marrekrite steeds vaker wordt gevraagd om als uitvoeringsorganisatie projecten op te zetten en uit te voeren.

Na jaren van relatieve stilte is de ontsluiting van de routes de laatste jaren voortvarend opgepakt. Met financiering vanuit het programma Gastvrij Fryslân was er tot eind 2023 een tijdelijke projectleider “dagrecreatieve netwerken” aan de slag. Marrekrite was hier nauw bij betrokken.

Marrekrite verricht deze taken als GR (Gemeenschappelijke Regeling) namens haar deelnemers, de provincie Fryslân en de Friese gemeenten. Formeel is Ooststellingwerf geen lid, maar met deze gemeente wordt wel nauw samengewerkt. Dat geldt ook voor de Groninger gemeente Het Hogeland. Marrekrite beheert en onderhoudt voor deze gemeente de ligplaatsen aan de oostzijde van het Lauwersmeer. De westelijke zijde van het meer valt via de gemeente Noardeast-Fryslân, als deelnemer in de GR, reeds onder ons beheer.

Het werk van Marrekrite heeft tot doel een professionele, aantrekkelijke en uniforme recreatieve infrastructuur op water en land te realiseren. Dit alles in de eerste plaats in het belang van onze eigen inwoners (*recreanten*), maar ook als uniek aanbod richting inkomende gasten *(toeristen)*.

Wat heeft het per saldo gekost?

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022
Baten	2.134.235	2.343.271	2.247.001	2.244.630
Lasten	-2.378.934	-2.649.994	-2.413.479	-2.335.398
Saldo (voor bestemming)	-244.699	-306.723	-166.478	-90.768
Onttrekking uit reserves	250.000	310.000	257.000	350.000
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-50.000
Saldo na bestemming	5.301	3.277	90.522	209.232

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022
Structurele baten	2.134.235	2.273.271	2.208.001	2.179.440
Incidentele baten	250.000	380.000	296.000	415.190
Saldo baten	2.384.235	2.653.271	2.504.001	2.594.630
Structurele lasten	-2.087.934	-2.243.994	-2.046.446	-2.048.106
Incidentele lasten	-291.000	-406.000	-367.034	-337.292
Saldo lasten	-2.378.934	-2.649.994	-2.413.479	-2.385.398

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Jaarrekening 2023	Jaarrekening 2022
Saldo structurele baten en lasten	46.301	29.277	161.555	131.334
Saldo incidentele baten en lasten	-41.000	-26.000	-71.034	77.898
	5.301	3.277	90.522	209.232

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

Om inzichtelijk te maken welk deel van de baten en lasten structureel en incidenteel zijn, nemen we per verslagjaar 2023 een overzicht op van structurele baten en lasten, zodat transparanter voor het bestuur te bepalen is of er sprake is van structurele of incidentele effecten.

Wat hebben we in 2023 per programma gedaan?

2023 was het jaar van de grote veranderingen op personeel vlak. Onze *coördinator water* ging met pensioen, evenals de bij ons vanuit de provincie gedetacheerde *senior projectleider*. Daarnaast gaf de *schipper* op onze milieuboot aan dat hij aan het einde van het seizoen de organisatie zou verlaten vanwege emigratie. In de zomer kwam er een nieuwe *officemanage*r bij omdat de vorige de organisatie had verlaten, ook wegens emigratie. Daar kwam bij dat de directeur het hele jaar afwezig was (sabbatical). Hij werd vervangen door een waarnemer. In de buitendienst was het intussen passen en meten omdat de benodigde assistenten niet meer in de SW vindbaar blijken, terwijl we het voorjaar ingingen met een nieuwe schipper op één van de maaiboten. Kortom, een samenloop van een groot aantal personele kwesties, wat een beroep deed op het uithoudingsvermogen van de organisatie en de rust en de motivatie van de zittenblijvers.

Tegen de achtergrond van al deze bewegingen zette het bestuur met een tweetal onderzoekers vanuit de Fryske Flekspool een onderzoek in gang om te bekijken waar vanuit kracht kansen liggen voor Marrekrite en welke taken nu wel en niet bij het pakket zouden moeten horen. De resultaten van dit onderzoek worden begin 2024 gepresenteerd, waarna besloten kan worden welke acties hieruit volgen.

1.1 Programma Bedrijfsvoering

Wat hebben we gedaan?

Inmiddels zijn we goed ingeburgerd op onze nieuwe werkplek in Uitwellingerga. Het is soms even zoeken als je gaat samenwonen (in ons geval met de collega's met de provincie), maar terugkijkend op dit proces zijn we heel tevreden. De provincie heeft zich positief en welwillend opgesteld en we zijn er qua werkplek flink op vooruit gegaan. Zo hebben we meer mogelijkheden en ook fysieke ruimte, zeker met de haven van de sluis Terhorne erbij. De heren van de buitendienst kunnen nu in de winter bovendien over een verwarmde loods beschikken. Dat is een heel andere situatie dan in de jaren die achter ons liggen. Toen moesten we op scheepswerven in de buitenlucht onderhoud aan het materieel doen. Die omstandigheden zijn sterk dus verbeterd. Daarbij zien de collega's elkaar tegenwoordig ook vaker. Kortom, de centrale huisvesting met goede faciliteiten werkt uitstekend.

Zoals hierboven al is geschetst, was 2023 qua personele inzet een flinke uitdaging. De waarnemer heeft de directeur prima vervangen, maar ook zij liep tegen het feit aan dat er teveel werk lag, nog los van alle extra werk en dynamiek als gevolg van de vele personele wisselingen. De extra inhuur van een projectleider vanuit een adviesbureau gaf weliswaar wat lucht, maar ook hij had al snel zoveel werk aan de reguliere operatie, dat van bijvoorbeeld het verder uitwerken van het baggerplan weinig terecht kwam. Er kwam overigens ook een hoop extra werk op zijn bord, omdat iemand de projecten van de gedetacheerde projectleider moest overnemen, die in het voorjaar met pensioen ging. Al met al was 2023 een jaar waarbij er een stevig beroep werd gedaan op het zittende personeel.

Het bestuur wilde graag dat het werk aan de TOP's werd versneld. Daarom is in 2022 afgesproken dat er voor de duur van een jaar een extra kracht bij zou komen. Zoals we in het vorige jaarverslag al schreven, werden we eind 2022 onverwacht geconfronteerd met het vertrek van de zittende projectleider, waardoor de gehoopte versnelling niet kon plaatsvinden. Sterker, de personele capaciteit nam zelfs verder af in plaats van toe. Ondertussen rijdt de trein weer, maar nog niet met de gang die we voor ogen hadden. Ook hier blijkt weer dat Marrekrite als kleine organisatie (ruim 8 fte) relatief kwetsbaar is voor personele wisselingen.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Baten	1.943.394	2.127.430	1.998.710	1.970.988
Lasten	-1.029.750	-1.194.230	-1.178.507	-1.112.813
Saldo (voor bestemming)	913.644	933.200	820.203	858.175
Onttrekking uit reserves	250.000	250.000	250.000	350.000
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	1.163.644	1.183.200	1.070.203	1.208.175

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.2 Programma Waterrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Ondanks het feit dat de landrecreatie voor Fryslân belangrijker wordt, ligt de basis van ons schap in de watersport. Dat zien wij terug in de bestemming van middelen. Vrijwel al onze investeringen betreffen de herbouw van oude aanlegvoorzieningen (damwanden en steigers).
Marrekrite onderhoudt ongeveer 700 vrije aanlegvoorzieningen op zo'n 400 plekken in Fryslân. Sinds een jaar of 10 gaat het daarbij ook om MarBoeien, waarvan we er momenteel 100 beheren. Duizenden recreanten kunnen elke dag te kust en te keur kiezen uit talloze mooie plekken.

Nog altijd ontwikkelen we – zij het tegenwoordig nog mondjesmaat - ook nieuwe ligplaatsen. Zowel bij her- als nieuwbouw ligt de focus op kwalitatief hoogstaande, duurzame voorzieningen.
Dat we hier goed in slagen blijkt uit de positieve feedback die wij krijgen. De focus op kwaliteit leidt op termijn bovendien tot een flinke verlaging van onze onderhouds- en beheerkosten.

Duurzaam werken is inmiddels een modebegrip geworden. Voor Marrekrite betekent het vooral kijken naar de lange termijn en dus voor de kosten van de gehele levenscyclus. Het mes van "kiezen voor kwaliteit" snijdt daarmee aan vele kanten tegelijk.

Steigers en damwanden

Het jaar 2023 was wat de vervanging van oude aanlegvoorzieningen betreft, geen opvallend jaar. Dat betekent voor ons dat het jaar succesvol was. Er deden zich geen grote moeilijkheden voor, er waren nauwelijks tegenvallers en de aannemers leverden de werken tijdig en volgens onze hoge eisen op. Daarmee liggen we op koers met onze meerjarige vervangingsoperatie, zij het dat we wel zien dat we minder meters kunnen wegzeten voor hetzelfde geld. Wij gaan de komende periode bekijken wat wij nog aan opgave hebben waar het gaat om vervangingen, maar op voorhand lijkt het reëel dat we nog wel wat jaren nodig hebben om alles af te krijgen. Problematisch is dat niet. De tijden dat wij meer werken op de rol hadden staan dan wij budgettair aan konden, dan wel, bij de aannemers kwijt konden, liggen definitief achter ons. Door de hele provincie heen zijn de slechtste voorzieningen inmiddels vervangen. We blijven jaarlijks vervangen wat de hoogste prioriteit heeft, maar er zijn eigenlijk geen voorzieningen meer waar we bang zijn dat ze het volgende seizoen niet zullen halen.

MarBoeien

In 2022 heeft een aannemer alle MarBoeien gecontroleerd en waar nodig van een extra zekering voorzien. Dat betekent dat we naast de staaldraden waarmee de betreffende boeien in de bodem verankerd liggen, extra kunststof kabels / banden hebben aangebracht. De slijtage, die we vooral zien op water met zandbodems, wordt hiermee ondervangen.
Volgens verwachting was 2023 een rustig jaar. Alles lag er goed onderhouden bij. Ondertussen koersen we nog steeds op een inspectiecyclus van 2 jaar, totdat we zeker weten dat we die kunnen oprekken naar 3 of 4 jaar. Dat moet blijken bij de inspectieronde die voor 2024 op de rol staat.

Húskes

In 2023 is het project met de drie Húskes tot stilstand gekomen. Voor Marrekrite was 2023 op dit vlak dus een rustig jaar. Dit had zowel te maken met de technische oplossing, als het gebrek aan middelen om een doorstart mogelijk te maken. Alles wat Marrekrite de laatste jaren op dit vlak heeft gedaan, is gebeurd in opdracht van de provincie, gefinancierd met incidentele middelen.
Momenteel is er onder de betrokken partijen (Wetterskip, provincie, gemeenten) een discussie gaande over het vervolg van het dossier "vuilwater". In deze discussie gaat het over taken, rollen, ambities en financiering.

Wat heeft het gekost?

Waterrecreatie	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Baten	15.841	15.841	15.841	11.137
Lasten	-725.644	-842.644	-640.067	-839.013
Saldo (voor bestemming)	-709.803	-826.803	-624.226	-827.876
Onttrekking uit reserves	-	60.000	7.000	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-709.803	-766.803	-617.226	-827.876

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.3 Programma Landrecreatie

Wat hebben we gedaan?

De hoofdtaak binnen het programma Landrecreatie betreft het onderhoud aan de fiets- en wandelknooppuntnetwerken en de toeristische overstappunten (TOP's). Het onderhoud in het veld wordt uitbesteed aan een aannemer. Het bestaande contract is, conform de aanbestedingsafspraken, per 2023 met twee jaar verlengd tot eind 2024.

Zoals elk jaar zijn voor de fiets- en wandelnetwerken, voorafgaand aan de start van het nieuwe seizoen, onderhoudsrondes gedaan. Daarnaast werden (schade)meldingen jaarrond verholpen.

Ook zijn er ter verbetering van beide netwerken diverse trajectwijzigingen doorgevoerd, soms in verband met infrastructurele werken, maar ook om TOP's, ligplaatsen en de netwerken van omliggende provincies beter te laten aansluiten. De provincie Overijssel is in 2023 gestart met een revisie van hun fiets- en wandelnetwerken, wat invloed heeft op een aantal trajecten in Friesland. Samen werken we eraan dat de fietsers en wandelaars probleemloos van het ene naar het andere netwerk kunnen.

Verder hebben we te maken gehad met een aantal (mogelijke) afsluitingen van particuliere trajecten in het wandelnetwerk. Dergelijke voornemens vergen veel overleg- en lobbytijd van de organisatie. Wij streven er namelijk naar streven dit soort, vaak onverharde trajecten, voor het wandelnetwerk te behouden. Dergelijke zaken onderstrepen het belang van een goede landpadenregeling in Fryslân.

Wat heeft het gekost?

Landrecreatie	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Baten	-	-	12.012	40.744
Lasten	-288.540	-328.120	-420.023	-316.821
Saldo (voor bestemming)	-288.540	-328.120	-408.010	-276.077
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-288.540	-328.120	-408.010	-276.077

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.4 Programma Baggeren

Wat hebben we gedaan?

De ambitie om op het vlak van baggeren net zo projectmatig te opereren als op het domein van de vervanging van aanlegvoorzieningen, is ook in 2023 nog niet goed genoeg van de grond gekomen. De belangrijkste oorzaak hiervoor is – naast vertraging door de toename van de complexiteit van het veld – afhankelijkheid van andere partijen in het gezamenlijk aanpakken van een grote baggeropgave met de provincie Groningen op het Lauwersmeer. De eerder genoemde beperkte beschikbaarheid van personeel kwam hier nog bij. Er is dus weliswaar belangrijk voorbereidend werk verricht, maar qua echte uitvoering zitten we nog niet op het niveau dat we voor ogen hebben.

Wat heeft het gekost?

Baggeren	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Baten	-	-	-	-
Lasten	-300.000	-250.000	-113.011	-77.412
Saldo (voor bestemming)	-300.000	-250.000	-113.011	-77.412
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-50.000
Saldo (na bestemming)	-300.000	-250.000	-113.011	-127.412

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.5 Programma Ontwikkelingen

Wat hebben we gedaan?

Ondanks de beperkte personele bezetting hebben we ook in 2023 veel aandacht besteed aan het verder uitrollen van het TOP-netwerk Fryslân. Het begrip “TOP” staat voor Toeristisch Overstappunt. Bij een TOP kunnen mensen beginnen aan (en eindigen met) hun zwerftocht op de fiets of te voet. Een TOP is daarmee een logisch startpunt voor routegebonden recreatie, met voldoende ruimte om te parkeren, bij voorkeur in de buurt van horeca en toiletvoorzieningen, en zo mogelijk ook in de nabijheid van ligplaatsen. Hoewel het relatief eenvoudig lijkt, kost het ontwikkelen van TOP’s vaak veel tijd. Randvoorwaardelijke zaken de terreininrichting zijn lastig te sturen.
In 2023 is er één nieuwe TOP daadwerkelijk gerealiseerd, terwijl we intussen zijn gestart met de ontwikkeling van een flink aantal nieuwe TOP’s. Daadwerkelijke plaatsing van deze TOP’s vindt in 2024 plaats. Dat hadden er meer kunnen zijn als het gelukt was de beoogde extra personele capaciteit binnen te halen (zie paragraaf Bedrijfsvoering). Al in 2022 hadden we extra mensen op het project willen inzetten, maar als geschetst is dat door diverse zaken pas in juni 2023 gelukt.

Van de provincie heeft Marrekrite extra incidentele middelen gekregen om stappen te maken op het vlak van Camperen, maar ook voor onderzoek naar het realiseren van een Vaarknooppunten systeem en een eventuele Vaarklasse G. Het werk aan dergelijke projecten wordt door interne projectleiders uitgevoerd, dan wel extern, onder regie vanuit Marrekrite.

Eind 2022 is het advies over de landpaden aan de provincie aangeboden. We hoopten dit onderwerp in 2023 verder uit te kunnen werken, maar uiteindelijk is de motie die aan het advies ten grondslag lag pas eind 2023 in PS afgehandeld. Momenteel wordt gewerkt aan verdere uitwerking ten behoeve van besluitvorming. Hiervoor heeft Marrekrite van de provincie incidentele middelen gekregen.

Op dezelfde wijze wordt er met de provincie - en andere partijen – nauw samengewerkt binnen het programma Gastvrij Fryslân, bijvoorbeeld op het vlak van de waterrecreatie in de Gebruiksvisie Waterrecreatie, welke in maart 2023 gereed kwam, maar ook ten aanzien van de ontwikkeling van routestructuren (opgave Dagrecreatieve Netwerken).
Naast deelname aan de Stuurgroep Dagrecreatieve Netwerken, werd ook op uitvoerend niveau veel samengewerkt om nieuwe routes via de knooppuntnetwerken te laten lopen. Een voorbeeld hiervan is de Liberation Route Europe, welke in het voorjaar van 2023 gerealiseerd is. Ook zijn we betrokken bij de TAF.

Wat heeft het gekost?

Ontwikkelingen	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	Jaarrekening 2022
Baten	-	-	-	-
Lasten	-20.000	-20.000	-38.640	31.738
Saldo (voor bestemming)	-20.000	-20.000	-38.640	31.738
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-20.000	-20.000	-38.640	31.738

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers

Wat hebben we gedaan?

In 2023 zagen we dat de trends die zich in de jaren ervoor aftekenden, zich verder doorzetten. Net als in 2022 zagen we een prachtige wimpel-, vignetten- en donateursopbrengst die de grens van € 200.000 ruimschoots oversteeg. Aangezien het, net als het seizoen ervoor, ook in 2023 relatief rustig was op het water, concluderen wij ook dit jaar weer dat mensen blijkbaar een wimpel of vignet blijven kopen, ook als zij de boot minder vaak gebruiken. Spannend is wat het effect zal zijn met prijsverhoging van de wimpels en vignetten in 2024. Ander goed nieuws is dat het aantal donateurs nog altijd stevig blijft doorgroeien.

We zien – net als in voorgaande jaren - dat sommige verkooppunten aan het einde van het seizoen stevige aantallen wimpels en vignetten retourneerden. Ons systeem is vanouds gebaseerd op consignatie. Dat betekent dat de verkoper de wimpels en vignetten pas afrekent bij werkelijke verkoop. Dit, omdat winkels nauwelijks iets aan de verkoop verdienen: het is vooral een service die zij ons leveren, met het voordeel voor hen dat er extra klanten de winkel binnenlopen. Het nadeel van dit systeem is dat er nauwelijks een prikkel is om de wimpels en vignetten te verkopen, met gevolg dat er aan het einde van het seizoen te veel niet-verkochte items bij de verkooppunten blijken te liggen. Voor 2024 en verder willen wij bezien hoe we hier slimmer mee kunnen omgaan, zodat een groter deel van de geproduceerde voorraad wimpels en vignetten daadwerkelijk wordt verkocht.

Wat heeft het gekost?

Wimpels e.d.	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Baten	175.000	200.000	220.437	221.762
Lasten	-15.000	-15.000	-23.231	-21.076
Saldo (voor bestemming)	160.000	185.000	197.207	200.685
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	160.000	185.000	197.207	200.685

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

2. Paragrafen

2.1 Lokale heffingen

Bij Recreatieschap Marrekrite kennen we geen lokale heffingen zoals bij een gemeente of provincie.

2.2 Weerstandsvermogen

Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht. We ontwikkelen hiervoor beleid in overleg met een financiële werkgroep, bestaande uit een afvaardiging van de deelnemers. Dat hangt samen met het inzicht in onze resterende vervangingsopgaven en onze baggeropgave. Op het moment dat we deze duidelijk hebben en deze financieel meerjarig is vertaald, weten we de impact op ons huidige weerstandsvermogen en kunnen we kijken wat een adequaat niveau is voor de resterende opgaven binnen onze begroting.
We hanteren in deze jaarstukken de uitgangspunten zoals die tot nu toe golden. We beschouwen de Bestemmingsreserve Baggeren (BB) als ware het een voorziening totdat we de peilacties hebben uitgevoerd, zoals gemeld in het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030, dat in november 2020 door het algemeen bestuur is vastgesteld.
weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- inventarisatie van de weerstandscapaciteit,
- In de paragraaf inventarisatie van de risico's,
- beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's,
- een kengetal voor:
    a. netto schuldquote
    b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
    c. solvabiliteitsratio
    d. grondexploitatie
    e. structurele exploitatieruimte *en*
    f. belastingcapaciteit (n.v.t.),
- een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover Marrekrite beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Deze weerstandscapaciteit bestaat uit een tweetal elementen:

1. Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer:
    a. onvoorzien incidenteel en structureel (n.v.t.),
    b. onbenutte belastingcapaciteit (n.v.t.).
2. Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer:
    a. algemene reserve.
    b. bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)

		Jaarrekening 2023			Jaarrekening 2022		
		1-1-2023	*Mutaties*	*31-12-2023*	*1-1-2022*	*Mutaties*	*31-12-2022*
A	Algemene Reserve (AR)	4.030.720	-257.000	3.773.720	3.203.078	827.642	4.030.720
B	Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	300.000	-	300.000	1.296.659	-996.659	300.000
C	Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	-	164.138	164.138	-	164.138
	Subtotaal reserves	4.494.858	-257.000	4.237.858	4.663.875	-169.017	4.494.858
	Gerealiseerd resultaat			90.522			209.232
	TOTAAL EIGEN VERMOGEN			4.328.380			4.704.090

De weerstandscapaciteit van Marrekrite bedraagt, gelet op de stand van de algemene reserve, zonder het onverdeelde resultaat ultimo 2023 € 3,94 miljoen.

Beoordeling omvang van de risico's

Hoe komen we tot de benodigde weerstandscapaciteit?

Bij iedere begroting en jaarrekening actualiseren wij de risico's. We gaan na of er nieuwe risico's zijn bijgekomen en/of risico's vervallen. Van de risico's die we lopen, vindt een inschatting plaats van de omvang en van de kans dat het zich voordoet. Bij het bepalen van de omvang is ook van belang of het om een structureel of een incidenteel risico gaat. Afhankelijk van de mogelijkheden om de risico's te beheersen, vindt vervolgens een correctie naar beneden plaats. Alle risico's, na correctie, tellen we bij elkaar op. Dat totaal is de benodigde weerstandscapaciteit.

De risicobeoordeling baseren we op de inzichten die tot en met het opstellen van de jaarrekening beschikbaar zijn. Ontwikkelingen en wijzigingen in wet- of regelgeving geven op dit moment geen aanleiding de risico's te herijken.

Zoals ook in eerdere jaarstukken is aangegeven, ligt een belangrijk risico voor een kleine organisatie als Marrekrite in de continuïteit van het personeel. De slagvaardigheid van onze kleine organisatie staat of valt met de aanwezigheid en inzet van onze medewerkers. Dat betekent dat (langdurige) ziekte, vertrek of uitval meestal een flinke financiële wissel trekt op onze organisatie. We hanteren daarom in de risicobeoordeling de stelregel, dat de helft van onze gerealiseerde personeelskosten als risico geldt. In 2023 betreft dit afgerond € 0,35 miljoen.

Risico's Baggeren en de relatie met de Bestemmingsreserve Baggeren

De acties volgens uit het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030 richten zich, behalve op een paar specifieke projecten, vooral op het projectmatig aanpakken van ondieptes bij de meest populaire locaties. Zoals hierboven reeds is aangestipt, heeft dit project de afgelopen tijd vertraging opgelopen, aanvankelijk vanwege technisch inhoudelijk kwesties, zoals de problemen rondom PFAS. Maar we moeten ook de hand in eigen boezem steken. Onze eigen ambitie om allerlei zaken te combineren en hiermee win-wins te behalen, heeft per saldo ook vertragend gewerkt. Hier bovenop worstelden wij met de personele capaciteit en de hiervoor beschikbare middelen.

Met het terugbrengen van de jaarlijkse begrotingslast naar € 250.000 om de oplopende rentelasten van de langlopende lening te kunnen opvangen, en het daarmee verlengen van de onderhoudscyclus van 20 naar 24 jaar, schatten we in dat we hier geen aanvullende risico's lopen.

Omvang weerstandsvermogen

De omvang van het weerstandsvermogen drukken we uit in een ratio. Ratio's beschouwen we als een indicatie. De ratio voor het weerstandsvermogen berekenen we aldus (x 1000):

Weerstandsvermogen

Ratio van het weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscpaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit	=	3.938 / 350	=	1125%

De ratio van het weerstandsvermogen moet minimaal 100% zijn om als "voldoende" te kwalificeren.

Bestemmingsreserves

In de Notitie Reserves en Voorzieningen die door het algemeen bestuur in december 2019 is vastgesteld, is het aantal bestemmingsreserves aanzienlijk verminderd. Ook de (structurele) storting en onttrekking van de programmasaldi behoren tot het verleden.

Wat op dit moment resteert, is een bestemmingsreserve Baggeren, die we behandelen als ware het een voorziening vanwege de reeds gememoreerde vervolgacties. De verwachting is dat het baggerplan de komende jaren op gang zal komen en dat het speelveld, met het beschikbaar komen van nu nog ontbrekende data, steeds betrouwbaardere prognoses oplevert.

De eerder bestaande Onderhoudsreserve is enige tijd terug al opgeheven. Het onderhoud aan damwanden en steigers is met de grootschalige investeringen in de vervangingsopgave relatief beperkt. Waar we vroeger spaarden voor "planmatig vervangingsonderhoud" activeren we onze investeringen tegenwoordig. De daarmee samenhangende kapitaallasten bekostigen we inmiddels via de exploitatie. Daarmee is de noodzaak voor een specifieke onderhoudsreserve vervallen.

Het dagelijks (klein) onderhoud aan onze voorzieningen bekostigen we vanuit de exploitatie.

Stille en geheime reserves

Marrekrite heeft (meestal ten behoeve van de steigers en damwanden) meerdere kavels water, drassige oevers en landbouwgrond in bezit. Deze gronden zijn indertijd om niet verkregen en hebben daardoor geen waardering op de balans. Dergelijk bezit noemt men stille reserves.
Op grond van BBV is het niet toegestaan deze bezittingen te herwaarderen: de (historische) verkrijgingsprijs is in dit geval de waarderingsgrondslag. Op de balansdatum is de omvang van de stille reserves derhalve niet bepaald.

Marrekrite kan besluiten een deel van dit bezit in de toekomst te verkopen. In 2023 zijn hiertoe wel acties ondernomen, maar hebben er feitelijk geen transacties plaatsgevonden. De akten van de gronden die verkocht zouden worden, konden vanwege procedures als gevolg van het Didam arrest niet passeren.
Grondslag voor verkoop is overigens altijd een taxatie van het betreffende bezit. Een verkoopbate lichten wij conform de Financiële Verordening toe als een incidentele bate (vanaf € 25.000) in de tussentijdse rapportage of de jaarrekening.

Financiële kengetallen

Zoals we bij de introductie in deze paragraaf hebben aangegeven, zijn niet alle kengetallen voor Marrekrite van toepassing. In onderstaande tabel zijn alleen de relevante kengetallen opgenomen.

Jaarstukken 2023 *Kengetallen*	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023
Netto schuldquote	80%	82%	237%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	80%	82%	237%
Solvabiliteitsratio	54%	60%	47%
Structurele exploitatieruimte	21%	2%	18%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft aan in welke mate sprake is van een overschot of tekort aan liquide middelen. Eind 2023 is sprake van een tekort aan liquide middelen, wat betekent dat op relatief korte termijn vreemd vermogen zal moeten worden aangetrokken. Zichtbaar is dat de netto schuldquote zich ten opzichte van vorig boekjaar sterk negatief heeft ontwikkeld. Dit is een trend die al zichtbaar is in de meerjarenbegroting.

Solvabiliteit

De solvabiliteitspositie van een onderneming of instelling geeft een beeld van de mate waarin zij in staat is haar toekomstige verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen aan. De solvabiliteitpositie van Marrekrite is en blijft uitstekend, maar is wel dalend als gevolg van de aangetrokken (lange) geldlening in 2022 en een daling van het eigen vermogen als gevolg van de afbouw van het vermogen alsmede het uitkeren van rekeningsaldi.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte van een onderneming of organisatie is binnen de jaarrekening. Hoe hoger het kengetal, hoe beter. Deze structurele vrije ruimte is met het nieuwe financiële beleid toegenomen, omdat het rekeningresultaat bestaat uit de resultaten van alle programma's tezamen en er geen automatische storting of onttrekking meer plaatsvindt in relatie tot de bestemmingsreserves. De structurele exploitatieruimte is in verhouding tot voorgaand boekjaar redelijk stabiel gebleven (licht gedaald). Het structurele resultaat ten opzicht van het voorgaande boekjaar is verbeterd, met name vanwege lagere uitgaven op het programma Baggeren.

TOTAAL MARREKRITE	**Begroting 2023**	**Begroting 2023 na wijziging**	**Jaarrekening 2023**	**Jaarrekening 2022**
Saldo structurele baten en lasten	46.301	29.277	161.555	131.334
Saldo incidentele baten en lasten	-41.000	-26.000	-71.034	77.898
	5.301	3.277	90.522	209.232

2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Als al onze ruim 600 aanlegplaatsen op ruim 300 locaties achter elkaar zouden worden gelegd, hebben we circa 33 km aanlegvoorziening in de vorm van steigers en damwanden in beheer op de mooiste plekken in het buitengebied van de provincie. Daarnaast hebben we sinds eind 2020 in totaal 100 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers (recreatie-afval) blijven ‘s winters in het veld staan, maar worden dan wel grotendeels afgesloten. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig – gerepareerd door de schipper van de milieuboot. Daarmee wordt de kwaliteit bewaakt en de levensduur verlengd.

Werkschip (MK1)

Onze eerste echte werkboot is halverwege 2013 aangeschaft. Deze schrijven we in 15 jaar af (tot 2028). Het schip ligt, sinds we in 2022 naar Uitwellingerga zijn verhuisd, eindelijk “voor de deur”. Aanvankelijk besteedden we het technisch onderhoud nog uit, maar sinds wij beschikken over een buitenploeg met meerdere technisch goed onderlegde collega’s, doen wij het meeste onderhoud aan onze schepen zelf. Ook verbouwingen en aanpassingen doen we doorgaans in eigen beheer. De echt grotere klussen, zoals het inbouwen / reviseren van motoren of groot schilderwerk, besteden we uit, hoewel we ook daar de nodige hand- en spandiensten bij verlenen. Dat alles maakt dat wij onze 4 werkschepen tegen zeer scherpe lasten op het water kunnen houden.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot (“afvalcontainerboot”) is eind 2013 van Boarnsterhim overgenomen om het recreatie-afval in eigen beheer te kunnen inzamelen. De verwerking van het afval is een taak van Omrin.

Zoals hierboven aangegeven, doen we zoveel mogelijk onderhoud aan het schip zelf. De laatste jaren heeft dit nogal wat om handen gehad. De boot is decennia lang intensief gebruikt en vlot achter elkaar moesten we het ene na het andere cruciale onderdeel vervangen, waaronder recent nog de hoofdmotor. Net toen we dachten dat we in rustiger vaarwater zouden komen, deden zich problemen met de kraan voor. Die konden gelukkig worden verholpen zonder dat de watersport hier iets van heeft gemerkt. Voor ons intern een spannende tijd, want zonder aanpassingen mocht de kraan niet meer worden gebruikt.

Helaas zijn we er nog niet. Vanwege de strenge regelgeving in de binnenvaart is er opnieuw gekeken naar de stabiliteit van het vaartuig. Ook daar blijkt dat er stevige aanvullende maatregelen nodig zijn om aan de eisen te voldoen. Eind 2023 zijn er in overleg met de inspectie al afspraken gemaakt, zodat het seizoen 2024 veilig is gesteld. Er zullen tijdelijk zogenaamde “zwembandjes” worden gemonteerd. Het is ondenkbaar dat de milieuboot niet zou varen: door middel van tijdelijke maatregelen kunnen we in 2024 werken aan een structurele oplossing.

In 2014 is een bijboot met motor en trailer aangeschaft om op moeilijk bereikbare locaties afval op te kunnen halen. De milieuboot schrijven we tot 2028 in 15 jaar af.

Duwponton

Het duwponton is 6 x 4 meter groot en is in 2010 aangekocht om (destijds) schapen te vervoeren en kleine onderhoudswerkzaamheden te doen. Dit ponton schrijven we in 15 jaar af (tot 2025).

Installatie YOSS

Onze mobiele Yoss-vuilwaterpomp is in 2014 tweedehands aangeschaft ten behoeve van het project “Vuilwaterboot”. De installatie staat niet op de balans en is opgeslagen in Uitwellingerga.

Húskes

Zoals hierboven reeds is gememoreerd, hebben onze drie Húskes het afgelopen seizoen niet op het water gelegen. Er is een doorstart van de dit initiatief nodig, waarbij rollen, taken en financiering eerst goed moeten afgestemd. Het is heel belangrijk voor de waterkwaliteit en ons imago als watersportgebied dat onze deelnemers en Wetterskip hierover goede afspraken maken.
Dit is overigens een goed voorbeeld van een project waar Marrekrite verantwoordelijkheid en initiatief toont, terwijl er feitelijk geen taak voor het schap ligt en er geen structurele financiering is geregeld. Dus loopt het uiteindelijk vast. De stelling “als niemand het doet, doen wij het wel” is aardig en levert de geus sympathie op, maar is zonder goede borging onhoudbaar. In de lopende discussie over de toekomst van Marrekrite die in 2023 is ingezet, is dit een van de onderwerpen waarover goed moet worden gesproken.

Borden netwerken

De knooppuntborden, dragers en informatiepanelen van de knooppuntnetwerken en de TOP-zuilen blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden doorberekend aan de gemeenten. Hetzelfde geldt voor de toeristische overstappunten. In totaal is bijna 2.800 km fietspad in Fryslân voorzien van knooppuntbebording (816 knooppunten). Met Ooststellingwerf erbij gaat het om zo’n 3.000km en 860 knooppunten. Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3700 km wandelpad is voorzien van 1966 knooppunten. Met Ooststellingwerf erbij gaat het om 4.212km wandelpad, voorzien van 2.196 knooppunten. Eind 2023 waren er in totaal 17 TOP’s gerealiseerd.

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is inmiddels volledig afgeschreven. Vanwege de activeringsgrens van € 25.000 zullen de meeste lasten voor inventaris in de toekomst via de exploitatie lopen.

2.4 Financiering

We handelen conform onze Financiële Verordening 2020. Langlopende schulden kenden we in 2022 voor het eerst in de geschiedenis van Marrekrite. De liquide middelen zijn bij banken ondergebracht als rekening courant tegoeden.

We hebben inmiddels rentelasten uit vreemd vermogen als gevolg van een aangetrokken langlopende geldlening via de gemeente Súdwest-Fryslân van € 4,0 miljoen, waarvan in 2023 het eerste deel is afgelost. Voor de volledigheid geven we de maxima voor zowel de renterisiconorm als de kasgeldlimiet:

- de renterisiconorm bedraagt 20% van de grondslag, zijnde het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar (€ 2,38 miljoen); de renterisiconorm bedraagt € 0,48 miljoen en heeft betrekking op de vaste schuld.
- de kasgeldlimiet bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen 8,20% van het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar. De kasgeldlimiet bedraagt € 0,20 miljoen.

In 2023 zijn we als Marrekrite binnen de renterisiconorm gebleven en hebben we de kasgeldlimiet met ca. € 0,2 miljoen overschreden.

Rente-omslag

De rente-omslag wordt bepaald door het totale rentesaldo te relateren aan de totale boekwaarde en geeft daarmee de gemiddelde rente over de investeringen weer. Omdat Marrekrite in het verleden grotendeels heeft gefinancierd met eigen vermogen is de rente-omslag (veel) lager dan de rente op de aangetrokken langlopende geldlening. Bij begroting gingen we nog uit van een - historisch - laag rentepercentage op een eventueel aan te trekken lening en op spaartegoeden. Inmiddels is de rente verder gestegen, als gevolg van hoge inflatie, om eind 2023 te stabiliseren en iets te zakken. Inmiddels verwacht de markt een verdere lichte daling van de lange rente. De rente-omslag bedraagt op rekeningbasis 0,42% (begroting 0,93%). De rentetoerekening is daarop aangepast bij de jaarstukken.

Renteschema		**Jaarrekening 2023**
a.	externe rentelasten over de korte en de lange financiering	
	rente opgenomen langlopende leningen	71.480
	rente kortlopende schulden	-
b.	externe rentebaten:	-39.117
	geldleningen woningbouw	-
	hypothecaire geldleningen	-
	overige geldleningen	-
	Totaal door te rekenen externe rente (1)	**32.363**
c.	aan grondexploitatie door te belasten rente	-
	rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	
	Saldo door te rekenen rente (2)	-
d1.	Rente over eigen vermogen (3)	-
d2.	Rente over voorzieningen (4)	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3+4)	**32.363**
e.	werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)	32.363
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-
	boekwaarden per 01-01	
	totale boekwaarde staat C	7.677.028
	Correctie boekwaarde (verstrekte leningen)	-
	Boekwaarde excl. leningen derden	**7.677.028**
	OMSLAGRENTE MARREKRITE	**0,42%**

Schatkistbankieren

In 2013 is een rekening courant geopend in het kader van (het verplicht) Schatkistbankieren. De overheid stelt ook gemeenschappelijke regelingen verplicht hieraan deel te nemen. Een nadelig gevolg is het verlies van rente-inkomsten, hoewel het op dit moment in sommige gevallen aantrekkelijker lijkt om gelden te lenen, dan uit te zetten.

Ten aanzien van het Schatkistbankieren geldt per 1 juli 2021 een minimaal drempelbedrag van € 1,0 miljoen. De norm voor het bepalen van het drempelbedrag bij een lagere overheid bedraagt per 1 juli 2021 2,0% van het begrotingstotaal lasten (€ 2,38 miljoen in 2023), ergo afgerond € 48.000. Marrekrite dient derhalve per 1 juli 2021 een (minimale) drempel aan te houden van € 1,0 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag Schatkistbankieren				
Begrotingsbedrag verslagjaar				2.378.934
Drempelbedrag 2,0% van het begrotingsbedrag (per 01/07/2021)				47.579
Minimaal drempelbedrag per 01/07/2021				*1.000.000*
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist	1.322.149	1.454.312	370.398	229.064
Ruimte onder drempel	-	-	629.602	770.936
Overschrijding van het drempelbedrag	322.149	454.312	-	-

In 2023 heeft Marrekrite gedurende twee kwartalen de drempel overschreden.

2.5 Bedrijfsvoering

Het grootste deel van de kosten binnen het programma Bedrijfsvoering bestond tot nu toe uit de salariskosten van de 10 vaste medewerkers. Met ingang van de Jaarstukken 2019 rekenen we, voor zover mogelijk, de loonkosten als directe kosten toe aan de verschillende programma's, inclusief een opslag voor overhead. De niet toe te rekenen loonkosten en overige indirecte kosten blijven achter op het programma Bedrijfsvoering. Voor speciale projecten en in het geval dat specifieke kennis noodzakelijk is, huren we tijdelijk externe medewerkers of adviseurs in.

Zoals bovenstaand geschetst was 2023 in personeel opzicht een bijzonder jaar. Mensen gingen met pensioen, terwijl anderen emigreerden of aangaven op termijn te zullen emigreren. Er kwamen ook nieuwe mensen bij. Op de positie van de directeur was een waarnemer actief. Op het water hadden we de grootste moeite geschikte maaiers uit de SW te vinden. Kortom, een hectisch jaar. Uiteindelijk is het goed gekomen en horen we niets dan positieve geluiden over Marrekrite. Maar binnen onze eigen gelederen lopen we in 2023 nadrukkelijk tegen de grenzen van onze capaciteit aan.

Digitalisering/ICT

Voor het digitale beheer van onze voorzieningen maken we gebruik van het beheerprogramma C-TIP. Hierin staat alle data over onze voorzieningen opgenomen. Relevante data hieruit wordt gedeeld met derden.

Twinfield, ons financiële pakket, is adequaat voor een relatief kleine organisatie als de onze. Het is niet specifiek ontwikkeld voor overheidsorganisaties, maar met behulp van een intermediair hebben we de afgelopen jaren een passende inrichting van onze administratie kunnen maken die voldoet aan de wet- en regelgeving die zo specifiek is voor de overheid (BBV).

ICT ondersteuning, zowel hardware als infrastructuur, wordt extern ingehuurd. We zijn in 2023 gestart met het digitaliseren van onze donateursadministratie, zodat we in de toekomst hier minder tijd voor beheer kwijt zijn. Tevens hebben we verder onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van onze ICT-infrastructuur en hardware.

Rechtmatigheid

Vanaf verslagjaar 2023 stelt niet de accountant, maar het dagelijks bestuur de verantwoording over de rechtmatigheid op. De commissie BBV heeft hiervoor een standaardtekst opgesteld. Deze rechtmatigheidsverantwoording is een verplicht onderdeel van de Jaarrekening 2023 van Marrekrite. In deze opgestelde standaardtekst wordt gesproken over afwijkingen. Onder afwijkingen worden verstaan: posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het dagelijks bestuur over de rechtmatigheid onduidelijkheid bestaat (onduidelijkheden).

Het is belangrijk hierbij op merken dat deze onduidelijkheden niet gelijk zijn aan de formele onzekerheden in de controle van de externe accountant. Vanuit de interne controle kan er informatie worden verkregen over de onduidelijkheden, die twijfels oproepen over de rechtmatigheid. Een voorbeeld hiervan is dat juristen van mening zouden kunnen verschillen over een aanbesteding. Onduidelijkheid over interpretatie, uiteenlopende oordelen over de rechtmatigheid en de daarmee verband houdende lasten, kunnen aangemerkt worden als onduidelijkheden.

Het kader van de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording bestaat uit de volgende criteria:
a. begrotingscriterium,
b. voorwaardencriterium,
c. misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Bovenstaande criteria komen expliciet tot uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording. Rechtmatigheidscriteria die ook de getrouwheid raken, zijn geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Bijvoorbeeld: de constatering van een verslaggevingsfout is geen onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook de constatering dat een post in de jaarrekening niet voldoet aan de uitgangspunten van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) hoeft niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Actualisatie controleverordening, financiële verordening en normenkader
De controleverordening is in 2023 in niet-geactualiseerde vorm vastgesteld. In de vigerende controleverordening is de accountant nog verantwoordelijk voor de controle op getrouwheid en rechtmatigheid. Door vaststelling van de wetgeving rond de rechtmatigheidsverantwoording, verandert de rol van de accountant en velt hij “slechts” een oordeel over het getrouwe beeld van de baten en lasten van het verslagjaar, alsmede de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur.

Voor de goede orde delen wij u mee dat de formele wijzigingen van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording naar verwachting uiterlijk 1 april 2024 zullen worden bekrachtigd. De beroepsvereniging van accountants –NBA- heeft aangegeven voor die datum geen accountantsverklaringen te kunnen afgeven.

De Financiële Verordening is eveneens niet-geactualiseerd vastgesteld in 2023. De wetgever heeft geadviseerd om in de financiële verordening de rechtmatigheidsverantwoording te borgen voor wat betreft verantwoordingsgrens, rapportagetoleranties, e.d. Vanwege het ontbreken daarvan lichten wij in de betreffende paragraaf de grondslag van de gehanteerde grenzen toe.

Tenslotte, ook het Normenkader 2023 is niet-geactualiseerd vastgesteld. Derhalve zijn wij, voor de bij de controle te hanteren normen, uitgegaan van het Normenkader 2022, vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 december 2022.

Verantwoordingsgrens: we hanteren een bedrag van € 75.000
De goedkeuringstoleranties zijn vastgelegd in het Normenkader 2022. In het eerder genoemde Bado staan minimumeisen voor de in de controle te hanteren goedkeuringstoleranties voorgeschreven. De goedkeuringstolerantie wordt berekend als een percentage van de totale lasten. Als wordt afgeweken van de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in dit besluit, licht de accountant dit toe in zijn controleverklaring.

De in 2022 vastgestelde goedkeuringstoleranties zijn:

	Goedkeurend	Met beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤ 1%	> 1 % < 3 %	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van de lasten)	≤ 3%	> 3 % < 10 %	≥ 10%	-

Deze goedkeuringsgrenzen worden ook voor het bepalen van de rechtmatigheidsverantwoording aangehouden. Dat betekent dat vanaf boekjaar 2023, op het moment dat het aantal fouten en onduidelijkheden gezamenlijk boven de 3% komt, het dagelijks bestuur deze dan in de verplichte rechtmatigheidsverantwoording opneemt en toelicht.

Fouten en/of onduidelijkheden als omschreven in de notitie rechtmatigheidsverantwoording (de afwijkingen) worden alleen in de rechtmatigheidsverantwoording vermeld indien de door het algemeen bestuur gestelde verantwoordingsgrens voor rechtmatigheid is overschreden.

De totale lasten van de jaarrekening 2023 van Marrekrite zijn ca. € 2,50 miljoen. Voor het boekjaar 2023 is de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheid dus een bedrag van ca. € 75.000,- (naar beneden afgerond). Het is handig een rond bedrag aan te houden.

In de paragraaf Bedrijfsvoering in de jaarrekening dient, op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV, aanvullende informatie opgenomen te zijn over de financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur beschrijft in deze paragraaf welke acties ondernomen worden om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Rapportagegrens: we hanteren een bedrag van € 25.000
Naast de goedkeuringstolerantie is er tevens een zogenaamde rapporteringstolerantie. Hierbij wordt gedoeld op het bedrag waarboven de accountant voor wat betreft geconstateerde fouten of onzekerheden in de jaarrekening heeft te rapporteren in het accountantsverslag.
Analoog hieraan stelt het algemeen bestuur voor de rechtmatigheidsverantwoording een rapportagegrens vast, waarboven geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf Bedrijfsvoering worden opgenomen. De voor het verslagjaar 2023 gehanteerde rapportagegrens bedraagt € 25.000,- (ca. 1% van de begrote lasten). We menen u wel het volledige overzicht te moeten verstrekken met de gevonden fouten, juist vanwege de beperkte omvang.

Verbijzonderde interne controle (VIC)
Omdat Marrekrite als kleine organisatie niet in staat is om onafhankelijk een Verbijzonderde Interne Controle uit te voeren, hebben we de gemeente Súdwest-Fryslân gecontracteerd om voor ons deze controle op de rechtmatigheid uit te voeren. De bevindingen van de VIC zijn afgestemd met de accountant en vindt u terug in deze paragraaf, met in achtneming van de rapportagegrens. Tevens vindt u de verbetervoorstellen en/of beheersmaatregelen die het dagelijks bestuur voorstelt voor de toekomst.

Criterium	**Omschrijving**	**foutbedrag**	**onduidelijkheid**
a. Begrotingscriterium	Overschrijding investeringskrediet	€ 59.137,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik	c1. meerontvangsten wimpels	€ 1.800,00	€ -
	c2. factuur derden	€ 23,50	
Totaal		**€ 60.960,50**	**€ -**

Toelichting + verbetervoorstellen en/of beheersmaatregelen
<u>Begrotingscriterium</u>
Ten aanzien van het begrotingscriterium zijn de investeringskredieten (wederom) overschreden. Ten opzichte van voorgaand begrotingsjaar zijn diverse beheersmaatregelen getroffen om overschrijdingen te voorkomen, in de vorm van instructies aan betrokken medewerkers. Die zijn grotendeels effectief gebleken. De urenbesteding die achteraf wordt toegerekend aan de investeringen was hoger dan verwacht, waardoor uiteindelijk een beperkte overschrijding is ontstaan. Deze overschrijding valt binnen de verantwoordingsgrens.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium
De wimpeladministratie is foutgevoelig. Omdat het niet is uit te sluiten dat er meer wimpels worden ontvangen dan worden besteld (er werd tot en met 2023 geen telling gedaan van ontvangen wimpels) kan het voorkomen dat er meeropbrengsten wimpels ontstaan. Inmiddels hebben we hierop maatregelen genomen, zowel qua automatisering/registratie als ontvangst van wimpels.
De aan een derde gerichte factuur betreft een parkeervergunning voor een (Marrekrite) bedrijfsauto. De administratie zal vanaf 2024 geen facturen meer bevatten die aan derden zijn gericht.

Aanbevelingen
- Opstellen normenkader en financiële verordeningen 2024, met borging verantwoordings- en rapportagegrens: dit proces loopt. U kunt dit jaar een voorstel tegemoet zien.
- Begrotingswijziging 2023.02: in verband met benodigde zienswijzen is deze begrotingswijziging uiteindelijk niet officieel vastgesteld in het algemeen bestuur. De financiële effecten zijn in de opvolgende 3e begrotingswijziging wel vastgesteld. De extra gevraagde bijdrage van de deelnemers is daarom niet in rekening gebracht. We hebben een procesafspraak gemaakt om dit soort onvolkomenheden in de toekomst te voorkomen.
- Frauderisico-analyse: we zullen hiervoor in 2024 beleid opstellen.
- Controle rittenadministratie: deze taak zullen we in 2024 weer structureel borgen binnen de organisatie.

2.6 Verbonden partijen

Niet van toepassing.

2.7 Grondbeleid

Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop (in de meeste gevallen) aanlegvoorzieningen zijn gerealiseerd. We bezitten locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of te midden van terreinen van natuurorganisaties of boeren. Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren.
Wanneer we kansen zien om percelen te verkopen (met behoud van het recht er een aanleglocatie te beheren) trachten we deze te verzilveren. Het dagelijks bestuur dient altijd in te stemmen met verkoop. Het algemeen bestuur dient in te stemmen als de baten voor deze verkoop niet begroot cq. gepland zijn.
Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, aangezien de geldende bestemming ander gebruik niet toestaat. Verkoop voor commercieel gebruik is daarom meestal niet mogelijk, tenzij een bestemmingswijziging plaatsvindt. Daar dit – als het al mogelijk is – de nodige voeten in aarde heeft, is van verkoop van eigendom in relatie tot een gewijzigde bestemming slechts zeer zelden sprake.

3. Jaarrekening 2023

3.1 Balans per 31 december 2023

Balans per 31 december 2023	2.022	2.023
Activa	*Saldo 31/12*	*Saldo 31/12*
Materiele vaste activa		
Investeringen maatschappelijk nut	7.458.774	8.882.632
Investeringen economisch nut	218.254	255.718
Vaste activa	**7.677.028**	**9.138.350**
Voorraden	20.390	6.636
Uitzettingen <1jr	1.574.652	19.893
Overlopende activa	-	-
Liquide middelen	245.121	57.471
Vlottende activa	**1.840.163**	**84.000**
Totaal Activa	**9.517.190**	**9.222.350**

Balans per 31 december 2023	2.022	2.023
Passiva	*Saldo 31/12*	*Saldo 31/12*
Eigen Vermogen	-4.704.090	-4.328.380
Algemene reserve	*-4.030.720*	*-3.773.720*
Bestemmingsreserves	*-464.138*	*-464.138*
Gerealiseerd resultaat	*-209.232*	*-90.522*
Vreemd Vermogen	-4.000.000	-3.866.667
Langlopende leningen >1jr	*-4.000.000*	*-3.866.667*
Vaste passiva	**-8.704.090**	**-8.195.047**
Vlottende schulden <1jr	-156.108	-477.427
Overlopende passiva	-656.994	-549.877
Vlottende passiva	**-813.102**	**-1.027.304**
Totaal Passiva	**-9.517.190**	**-9.222.350**

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft en de nadere regels die Marrekrite daarover heeft opgenomen in haar financieel beleid.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De vergelijkende cijfers en toelichtingen zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva tegen nominale waarden opgenomen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij *vóór* het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Verantwoordings- en rapportagegrens

De in het kader van rechtmatigheid gehanteerde verantwoordingsgrens van € 75.000 en de rapportagegrens van € 25.000 zijn tevens (voor zover) van toepassing op de toe te lichten afwijkingen van de in de jaarrekening opgenomen overzichten van baten en lasten en (de toelichting op) de balans.

Balans

Vaste activa

Investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode). In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grond wordt niet afgeschreven. Bij de waardering hiervan wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien dit naar verwachting blijvend is. In eerste instantie zullen we hiervoor een verliesvoorziening treffen, zodat dit bij gewijzigde marktomstandigheden kan vrijvallen. Alleen in uiterste gevallen boeken we waarde af op bezittingen, namelijk als er geen enkel zicht is op waardeherstel.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Gronden en terreinen	n.v.t
Vervoersmiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa	15 jaar

Investeringen met een maatschappelijk nut

Investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, activeren we met ingang van het jaar volgend op de gereed melding cq. levering van de investering. We schrijven via de lineaire afschrijvingsmethodiek af over de verwachte gebruiksduur, waarbij we in voorkomende gevallen rekening kunnen houden met een eventuele restwaarde. Normaliter schrijven we af tot nihil.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Steigers	40 jaar
Damwanden	50 jaar
MarBoeien	10 jaar

Activa in ontwikkeling

De als “onderhanden werken” opgenomen investeringen/bezittingen zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de directe kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken, maar ook de directe loonkosten vermeerderd met een opslag voor overhead), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten, indien van toepassing.

Vlottende activa

Winsten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake tegen nominale waarde voorzieningen gevormd en op de balans gezet.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Geringe vorderingen worden afgewaardeerd bij het opmaken van de jaarstukken.

Vaste Passiva

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Langlopende leningen

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Marrekrite kan in geval van nood terugvallen op art. 22 van de op 22 maart 2017 in de Staatscourant gepubliceerde wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Daarin is geregeld dat eventuele financiële tekorten worden gedragen door de deelnemers, ieder voor zijn eigen deel.

Schattingen

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

Vennootschapsbelasting

Voor alle activiteiten van de gemeenschappelijke regeling geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria. Marrekrite is daarmee niet belasting- en aangifteplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Doorschuif BTW// BTW-compensatiefonds

Marrekrite schuift de BTW op overheidstaken door naar de deelnemers. Betaalde BTW presenteren we in onze jaarrekening als een last en doorgeschoven BTW als een bate (per saldo kostenneutraal).

3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2023

Activa

Toelichting op de balans per 31 december 2023	2.022	2.023
	Saldo 31/12	*Saldo 31/12*
Materiele vaste activa		
Investeringen maatschappelijk nut	7.458.774	8.882.632
Damwanden	*4.888.476*	*5.737.070*
Steigers	*2.251.479*	*2.888.869*
Marboeien	*12.547*	*9.954*
Activa in ontwikkeling	*306.271*	*246.738*
Investeringen economisch nut	218.254	255.718
Machines, apparaten en installaties	-	*28.420*
Vervoermiddelen	*165.684*	*175.714*
Gronden en terreinen	*42.708*	*42.708*
Overige MVA	*9.862*	*8.876*
Vaste activa	**7.677.028**	**9.138.350**
Voorraden	20.390	6.636
Gereed product en handelsgoederen	*20.390*	*6.636*
Uitzettingen <1jr	1.574.652	19.893
Overige vorderingen	*7.940*	*19.563*
Vorderingen openbare lichamen	*5.925*	*330*
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	*1.560.788*	-
Overlopende activa	-	-
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	-	-
Liquide middelen	245.121	57.471
Kas	*90*	*46*
RABO rekening courant	*229.910*	*23.334*
ING rekening courant	*15.121*	*34.091*
Vlottende activa	**1.840.163**	**84.000**
Totaal Activa	**9.517.190**	**9.222.350**

Nadere toelichting

Specificatie en verloop boekwaarde Materiele vaste activa 2023:

	Beginbalans	*Investeringen*	*Des investeringen*	*Afschrijvingen*	*Bijdragen derden*	*Afwaardering*	*Saldo 31/12*
Materiele vaste activa							
Investeringen maatschappelijk nut	7.458.774	1.775.193	-187.398	-163.938	-	-	8.882.632
Damwanden	4.888.476	*950.678*	-	*-102.084*	-	-	*5.737.070*
Steigers	2.251.479	*696.651*	-	*-59.260*	-	-	*2.888.869*
Marboeien	12.547	-	-	*-2.593*	-	-	*9.954*
Activa in ontwikkeling	306.271	*127.865*	*-187.398*	-			*246.738*
Investeringen economisch nut	218.254	63.693	-	-26.230	-	-	255.717
Machines, apparaten en installaties	-	*28.420*	-	-	-	-	*28.420*
Vervoermiddelen	165.684	*35.273*	-	*-25.244*	-	-	*175.714*
Gronden en terreinen	42.708	-	-	-	-	-	*42.708*
Overige MVA	9.862	-	-	*-986*	-	-	*8.876*
Vaste activa	**7.677.028**	**1.838.886**	**-187.398**	**-190.168**	**-**	**-**	**9.138.348**

Investeringen in maatschappelijk nut

De totale vervangingsinvesteringen in damwanden en steigers met maatschappelijk nut liggen in 2023 ongeveer € 0,2 miljoen euro hoger dan in 2022 (€ 1,39 miljoen). In totaal is er afgerond € 1,59 miljoen euro aan investeringen gepleegd (exclusief overlopende investeringen uit 2022 en inclusief overlopende investeringen naar 2024).

Investeringen in economisch nut

De investeringen in economisch nut bedragen in 2023 ca. € 60.000. Daarvan is ca. € 30.000 geïnvesteerd in nieuwe maaimachines. De oude waren technisch en economisch volledig afgeschreven. We hebben een bescheiden boekwinst kunnen bijschrijven in het rekeningresultaat. Verder hebben we – in navolging van 2022- verdere investeringen gedaan en afgerond in de afvalboot MK2, totaal ruim € 30.000. We staan ook in de komende tijd voor flinke uitgaven op deze boot, maar deze uitgaven zijn vanuit economisch en technisch perspectief goed verdedigbaar.

De overschrijdingen op het investeringsplafond zijn vooral het gevolg van extra urentoerekening aan de investeringen ten opzichte van de gewijzigde begroting.

Activa in ontwikkeling

Specificatie activa in ontwikkeling in 2023:	Balanswaarde 31-12-2022	Mutatie	Balanswaarde 31-12-2023
Activa in ontwikkeling			
Activa in ontwikkeling 2022	*306.271*	*-187.398*	*118.874*
-Verschuiving naar MVA (in gebruik) 2022			
Activa in ontwikkeling 2023	-	*127.865*	*127.865*
	306.271	-59.533	246.738

Onder deze post is het deel van de (vervangings)investeringen opgenomen dat op 31 december 2023 nog niet gereed gemeld was. Het betreft in totaal € 247.000 aan –bijzondere- projecten die via de balans overlopen naar 2024.

Uitzettingen <1jr

Specificatie van uitzettingen <1jr in 2023:	Boekwaarde 31-12-2022	Mutatie	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023
Overige vorderingen	7.940	11.623	-	19.563
Vorderingen openbare lichamen	5.925	-5.595		330
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	1.560.788	-1.560.788		-
	1.574.652	325.488	-	19.893

Overige vorderingen

Het betreft een vordering op een derde, in verband met geleden schade aan een aanlegvoorziening. Hiervoor is een betalingsregeling getroffen via een rechterlijke uitspraak. De overige vorderingen zijn op derden (met name verkooppunten van wimpels en vignetten) die op 31 december nog niet waren voldaan.

Vorderingen op openbare lichamen

Het betreft hier een zeer kleine vordering op één van onze deelnemers die op de balansdatum nog niet is voldaan.

Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Naast bankrekeningen bij ING en Rabo, houdt Marrekrite ten behoeve van Schatkistbankieren een rekeningcourant verhouding aan met het rijk. Ultimo 2023 hield Marrekrite minus € 18.000 aan in de schatkist (opgenomen onder de kortlopende schulden). De bij ING en Rabo aangehouden saldi waren ultimo 2023 positief en liggen ruim onder de geldende drempel van € 1,0 miljoen.

Passiva

Toelichting op de balans per 31 december 2023	2.022	2.023
	Saldo 31/12	*Saldo 31/12*
Eigen Vermogen	-4.704.090	-4.328.380
Algemene Reserve	*-4.030.720*	*-3.773.720*
Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	*-300.000*	*-300.000*
Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	*-164.138*	*-164.138*
Gerealiseerd resultaat	-209.232	-90.522
Langlopende leningen >1jr	-4.000.000	-3.866.667
Schulden aan kredietinstellingen	*-4.000.000*	*-3.866.667*
Vaste passiva	**-8.704.090**	**-8.195.047**
Vlottende schulden <1jr	-156.108	-477.427
Overige schulden	*-156.108*	*-458.716*
Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	-	-
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	-	*-18.711*
Overlopende passiva	-656.994	-549.877
Vooruitontvangen bedragen	-	-
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	*-656.994*	*-549.877*
Vlottende passiva	**-813.102**	**-1.027.304**
Totaal Passiva	**-9.517.190**	**-9.222.350**

Nadere toelichting

Verloop boekwaarde eigen vermogen 2023:

	Beginbalans	*Toevoegingen*	*Onttrekkingen*	*Bestemming 2023*	*Overige verminderingen*	*Saldo 31/12*
Eigen Vermogen	-4.704.090	-	257.000	-90.522	209.232	-4.328.380
Algemene Reserve	*-4.030.720*	-	*257.000*			*-3.773.720*
Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	*-300.000*	-	-	-	-	*-300.000*
Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	*-164.138*	-	-	-	-	*-164.138*
Onverdeeld resultaat	*-209.232*	-	-	*-90.522*	*209.232*	*-90.522*
Eigen vermogen	**-4.704.090**	**-**	**257.000**	**-90.522**	**209.232**	**-4.328.380**

Eigen vermogen

Na de herschikking van onze reservepositie verleden jaar hebben we een zeer robuuste algemene reserve, die we in overleg met de deelnemers de komende jaren geleidelijk afbouwen.
De belangrijkste bestemmingsreserve is die ten behoeve van het baggeren. In onze beleidsnota hebben we aangegeven dat we deze bestemmingsreserve beschouwen als ware het een voorziening. Zodra er beter zicht is op de meerjarige baggeropgave kunnen we bekijken hoe we naar de toekomst toe willen omgaan met deze bestemmingsreserve.

De specifieke mutaties in de onttrekkingen aan de algemene reserve zijn:
- als gevolg van de uitbetaling/afbouw eigen vermogen: € 0,25 miljoen aan de deelnemers, en
- de mutatie in de Tussenrapportage 2023 als gevolg van de extra lasten project Hûskes: € 60.000. Op rekeningbasis zijn de lasten veel lager uitgevallen, waardoor de onttrekking aan de reserve ook in die mate is verlaagd.

Voor de goede orde: het onverdeeld resultaat van 2022 ad. € 209.000 is uitgekeerd aan de deelnemers en niet toegevoegd aan de reserves.

Bestemmingsreserve Baggeren (BB)

De bestemmingsreserve Baggeren heeft ten doel de ligplaatsen die in eigendom of beheer van de GR zijn, bereikbaar te houden.

Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)

De bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie dient om te kunnen participeren in nieuwe ontwikkelingen en innovaties op het gebied van de recreatie in Fryslân die passen binnen de doelstellingen van de GR, zodat het algemeen bestuur de hiermee gepaard gaande kosten incidenteel kan dragen, alvorens deze eventueel in de reguliere exploitatie van de GR te plaatsen.

Gerealiseerd resultaat 2023

De jaarrekening heeft een positief resultaat na bestemming van afgerond € 91.000. Dat is ongeveer € 87.000 hoger dan gemeld bij de tussentijdse rapportage.
Een korte analyse leert dat dit een gevolg is van hogere renteopbrengsten (voordeel € 40.000) als gevolg van rentestijgingen schatkistbankieren; minder uitgaven aan baggeren (voordeel € 135.000) als gevolg van gezamenlijk uitvoeren van een groot baggerproject met de provincie Groningen wat in uitvoering doorschuift naar 2024; minder inkomsten uit deelnemersbijdragen (nadeel € 90.000) door niet formeel vaststellen 2e begrotingswijziging; minder inkomsten dan verwacht voor de verkoop van gronden (nadeel € 70.000) als gevolg van extra procedures in verband met het Didam-arrest; hogere toerekening (loon)kosten aan investeringen voorkomend uit het voorzichtigheidsbeginsel (voordeel € 95.000) en hogere onderhoudskosten vaartuigen (nadeel € 30.000). Een bestemmingsvoorstel voor het resultaat staat verwoord in de aanbiedingsbrief bij de Jaarstukken 2023.

Langlopende schulden >1jr

Specificatie langlopende leningen >1jr:	
Langlopende geldlening Súdwest-Fryslân *rente 1,825%,(duur 30 jaar per mei 2022)*	-3.866.667
	-3.866.667

Marrekrite heeft in 2022 via de gemeente Súdwest-Fryslân bij de Nederlandse Waterschapsbank een langlopende, lineaire lening kunnen aantrekken voor 30 jaar tegen 1,8250% rente. Voor het verloop en de jaarlijkse rentekosten wordt naar het overzicht hieronder verwezen. De liquiditeitspositie was niet langer voldoende om met kasgeldleningen in de financieringsbehoefte te voorzien.

VERLOOP	*2022*	*2023*	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*
Lening 1,825%	4.000.000	3.866.667	3.733.333	3.600.000	3.466.667	3.333.333
rente	45.600	71.480	68.930	66.730	64.180	61.747

Vlottende schulden <1 jr

Specificatie overige schulden 2023:	
Omzetbelasting	5.743
Gemeente Súdwest-Fryslân: rente 2023	44.080
Overige schulden <25.000	118.366
Winstgarantie deelnemers	290.527
	458.716

Het betreft hier de BTW-ondernemersaangifte 4e kwartaal aan de Belastingdienst; openstaande crediteuren (waarvan de betalingen in 2024 worden afgewikkeld); nog te betalen facturen over 2023 die in 2024 zijn ontvangen; verplichtingen aan derden, waaronder een schuld aan de gemeente Súdwest-Fryslân ten aanzien van de aan 2023 toe te rekenen nog te betalen rente over de langlopende lening, die in 2022 is aangetrokken en tenslotte de nog uit te keren winstgarantie aan de deelnemers over 2023.

Overige kasgeldleningen

Specificatie overige kasgeldleningen:	
Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	-
	-

We hebben in 2023 geen kasgeldleningen opgenomen of afgelost.

Overlopende passiva

Specificatie en verloop boekwaarde overlopende passiva 2023:

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-
De van Europese en Nederlandse overheidslichaam ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	-549.877

Hieronder wordt een specificatie gegeven van het verloop van de overige projecten: een ontvangen bijdrage van de provincie voor een vervolg op het Rondje Snitser Mar (deel 2); het project TOPs waarmee we volop in uitvoering zijn; het project Skareilân en de projecten Landpaden, Vaarknooppunten, Vaarwegklasse G, Campertoerisme en Vuilwater waarvoor we eind 2022 extra bijdragen van de provincie hebben ontvangen. We zijn in 2023 gestart met de uitvoering van de drie eerstgenoemde projecten. De voorlopers van sommige van deze projecten zijn in 2023 afgerond (overige projecten <25k).

Naam project/financier	*Beginbalans*	*Inkomsten*	*Uitgaven*	*Vrijval*	*Saldo 31/12*
Overige NL-overheidslichamen:					
Project Rondje Snitsermar 2022	-266.509	-	4.426	-	-262.083
Project TOP-netwerk Fryslan	-118.803	-2.794	53.992	-	-67.605
Project Skareilan	-29.510	-	1.641	-	-27.869
Projecten provinsje dec 2022 (5 stuks)	-215.000	-	22.680	-	-192.320
Overige projecten < 25.000	-27.174	-5.000	32.174	-	-
	-656.994	-7.794	114.911	-	-549.877

Niet uit de balans blijkende langlopende financiële verplichtingen en rechten

Huur kantoorruimte

Marrekrite huurt voor het uitvoeren van de bedrijfsvoering sinds het voorjaar een pand aan het Lytse Súdein te Uitwellingerga (eigendom provincie Fryslân). De huur bedraagt ca. € 20.000 per jaar met een jaarlijkse indexatie. Het huurcontract is afgesloten voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 1 maand (huurder).

Huur boxruimten en bootruimte

Marrekrite huurt een ligplaats voor 1 van de boten (MK3). De jaarlijkse huur bedraagt € 800.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden van materiële omvang.

3.4 Overzicht baten en lasten 2023

Exploitatieresultaat	**Begroting 2023**			**Begroting 2023 na wijziging**			**Jaarrekening 2023**			**Jaarrekening 2022**		
Programma	*Baten*	*Lasten*	*Saldo*	*Baten*	*Lasten*	*Saldo*	*Baten*	*Lasten*	*Saldo*	*Baten*	*Lasten*	*Saldo*
Bedrijfsvoering	1.943.394	-1.029.750	913.644	2.127.430	-1.194.230	933.200	1.998.710	-1.178.507	820.203	1.970.988	-1.112.813	858.175
Waterrecreatie	15.841	-725.644	-709.803	15.841	-842.644	-826.803	15.841	-640.067	-624.226	11.137	-839.013	-827.876
Landrecreatie	-	-288.540	-288.540	-	-328.120	-328.120	12.012	-420.023	-408.010	40.744	-316.821	-276.077
Baggeren	-	-300.000	-300.000	-	-250.000	-250.000	-	-113.011	-113.011	-	-77.412	-77.412
Ontwikkelingen	-	-20.000	-20.000	-	-20.000	-20.000	-	-38.640	-38.640	-	31.738	31.738
Wimpels e.d.	175.000	-15.000	160.000	200.000	-15.000	185.000	220.437	-23.231	197.207	221.762	-21.076	200.685
Resultaat voor bestemming	2.134.235	-2.378.934	-244.699	2.343.271	-2.649.994	-306.723	2.247.001	-2.413.479	-166.478	2.244.630	-2.335.398	-90.768
Mutaties reserves	250.000		250.000	310.000		310.000	257.000	-	257.000	350.000	-50.000	300.000
TOTAAL RESULTAAT	2.384.235	-2.378.934	5.301	2.653.271	-2.649.994	3.277	2.504.001	-2.413.479	90.522	2.594.630	-2.385.398	209.232

Reserves	Saldo	Resultaat	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo	Saldo	Mutaties	Saldo
Toevoeging/onttrekking	per 1-1-2023	bestemming	na wijziging	per 1-1-2023		na wijziging	per 1-1-2023		na wijziging	per 1-1-2022		na wijziging
Algemene Reserve (AR)	3.999.737	-250.000	3.749.737	4.030.721	-310.000	3.720.721	4.030.721	-257.000	3.773.721	3.203.078	827.643	4.030.721
Bestemmingsreserve Baggeren" (BB)	250.000	-	250.000	300.000	-	300.000	300.000	-	300.000	1.296.659	-996.659	300.000
Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	-	164.138	164.138	-	164.138	164.138	-	164.138	164.138		164.138
Subtotaal	4.413.875	-250.000	4.163.875	4.494.859	-310.000	4.184.859	4.494.859	-257.000	4.237.859	4.663.875	-169.016	4.494.859

3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2023

We lichten de verschillen groter dan € 25.000 toe voor de baten en lasten.
Het restant van de verschillen op het programma bestaat uit saldi van kleinere mee- en tegenvallers.

Programma Bedrijfsvoering

Baten -128.719 nadeel

De deelnemersbijdrage is lager dan begroot. Omdat de tweede begrotingswijziging formeel niet is vastgesteld door het Algemeen Bestuur (na zienswijzeprocedure) hebben we de deelnemers de extra bijdrage niet in rekening gebracht (93k).
De verkopen uit grondverkopen zijn nog niet gerealiseerd. De doorlooptijd is langer vanwege de gevolgen van het Didam-arrest (70k).
De uitbetaling van het begrotingssaldo -dat is verdisconteerd in de nieuwe bijdrageregeling vanaf 2023- is begroot als negatieve bate maar loopt via de lasten (41k).
De overige verschillen bedragen 5k nadelig.

Lasten 15.723 voordeel

De rentekosten zijn via de renteomslag verdeeld over de programma's. Dit leiidt tot een voordeel op het programma Bedrijfsvoering van 70k.
Het bij de baten gememoreerde begrotingssaldo van 40k leidt tot een nadeel.
De doorbelastingen naar de andere programma's zijn 50k lager dan begroot.
De overige verschillen bedragen 35k voordelig.
Ter informatie: de gegarandeerde uitkering aan de deelnemers ad. 290k is op de balans gereserveerd (overige schulden). Marrekrite beschikte ultimo december over onvoldoende saldo om naast het jaarrekeningresultaat 2022 ook het gegarandeerde saldo uit te keren.

Programma Waterrecreatie

Baten - voordeel

De geraamde baten voor recreatieafval hebben we niet meer omdat het contract met de gemeente Leeuwarden voor het ophalen van afval is beëindigd (25k)

Lasten 202.577 voordeel

De doorbelastingen op het programma Waterrecreatie zijn lager dan begroot (180k). Dit heeft te maken met een wijziging in FTE toe te rekenen aan Water, Land, Bedrijfsvoering en projecten.
De projectkosten vuilwaterboot zijn lager dan begroot (50k). Dit heeft er mee te makend dat de vuilwaterboten niet in de vaart zijn gebracht in de zomer. De hiermee verband houdende onttrekking aan de Algemene Reserve is op rekeningbasis daarom verlaagd naar 7k.
Overige verschillen bedragen 22k voordelig.

Programma Landrecreatie

Baten 12.012 voordeel

Geen bijzonderheden

Lasten -91.903 nadeel

De doorbelastingen aan het programma Land zijn hoger dan op begrotingsbasis berekend (90k). Dit heeft te maken met een wijziging in FTE toe te rekenen aan Land t.o.v. Water en Bedrijfsvoering. Hier ligt dus rechtstreeks een verband met het voordeel in de doorbelastingen op Waterrecreatie en Bedrijfsvoering.

Programma Baggeren

Baten - voordeel

Geen bijzonderheden

Lasten 136.989 voordeel

Aangezien de uitvoering van de voor 2023 geplande baggerwerkzaamheden voor het Lauwersmeer gecombineerd wordt met werk van de provincie Groningen vindt de feitelijke uitvoering plaats in 2024. Dit betekent dat we een (incidenteel) voordeel hebben op Baggeren van 137k.

Programma Ontwikkeling

Baten - voordeel

Geen bijzonderheden

Lasten -18.640 nadeel

Geen bijzonderheden

Programma Wimpels e.d.

Baten 20.437 voordeel

Geen bijzonderheden

Lasten -8.231 nadeel

Geen bijzonderheden

Mutaties reserves en voorzieningen

Baten -53.000 nadeel

De lasten van de Hûskes zijn lager dan begroot. Daardoor kunnen we 53k minder aan de Algemene Reserve onttrekken.

Lasten - voordeel

Geen bijzonderheden

3.6 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele lasten en baten Marrekrite jaarrekening 2023 (per programma)

			LASTEN	
		Begroting na wijziging	*Jaarrekening*	
	Programma	*2023*	*2023*	
1	Bedrijfsvoering	-346.000	-325.034	
2	Waterrecreatie	-60.000	-7.000	
3	Landrecreatie	-	-	
4	Baggeren	-	-	
5	Ontwikkelingen	-	-35.000	
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	-	-	
	SUBTOTAAL incidentele lasten	-406.000	-367.034	
			BATEN	
		Begroting	*Jaarrekening*	
	Programma	*2023*	*2023*	
1	Bedrijfsvoering	320.000	289.000	
2	Waterrecreatie	60.000	7.000	
3	Landrecreatie	-	-	
4	Baggeren	-	-	
5	Ontwikkelingen	-	-	
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	-	-	
	SUBTOTAAL incidentele baten	380.000	296.000	
	TOTAAL incidentele lasten en baten	-26.000	-71.034	
	SPECIFICATIE LASTEN EN BATEN > EUR 25.000			
a	Bedrijfsvoering: inhuur/detachering personeel	-55.000	-34.034	n
b	Bedrijfsvoering: opbrengst verkoop gronden	70.000	-	v
c	Bedrijfsvoering: rentebaten ivm gestegen rente	-	39.000	v
d	Bedrijfsvoering: bijdrage uit de AR ivm afbouw vermogen	250.000	250.000	v
e	Bedrijfsvoering: uitkering begrotingssaldo bijdrageregeling	-291.000	-291.000	n
f	Waterrecreatie: exploitatielasten Huskes (via AR)	-60.000	-7.000	n
g	Waterrecreatie: bijdrage uit de AR tbv vuilwater	60.000	7.000	v
h	Ontwikkeling: vrijval verplichting Camperen	-	-35.000	n
	SALDO	-26.000	-71.034	

3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is per 1 januari 2013 ingegaan. De verantwoording in deze jaarstukken is opgesteld op basis van het meest recente verantwoordingsmodel.

Het bezoldigingsmaximum voor Recreatieschap Marrekrite bedraagt in 2023 € 223.000 op basis van een fulltime dienstverband (36 uur per week). Het in de tabel weergegeven individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum is gebaseerd op de aanstellingsomvang van de topfunctionaris in dienst van Marrekrite, de directeur.

De directeur valt onder de definitie van topfunctionaris in het kader van de WNT. De bezoldiging ligt significant lager dan het individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum.

Marrekrite maakt gebruik van de vereenvoudigde verantwoording voor AB en DB leden, conform verantwoordingsmodel 1d. Dit betekent dat niet alle vereiste bezoldigingsgegevens zijn opgenomen in de jaarrekening.

Algemeen Bestuur		
deelnemers	*bestuursleden*	
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra	per 19 juli 2023
Provincie Fryslân (voorzitter)	Mevrouw Fokkens	tot 19 juli 2023
Gemeente Achtkarspelen	De heer Spoelstra	
Gemeente Dantumadiel	De heer Kempenaar	
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge	
Gemeente Harlingen	De heer Schoute	
Gemeente Heerenveen	Mevrouw Rinkes	
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver	
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman	
Gemeente Smallingerland	De heer Hoekstra	
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman	
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mevrouw Willemsma	
Gemeente Waadhoeke	Mevrouw Van der Meer	
Gemeente Weststellingwerf	De heer Hoen	

Dagelijks Bestuur		
deelnemers	*bestuursleden*	
Provincie Fryslân (voorzitter)	De heer Douwstra	per 19 juli 2023
Provincie Fryslân (voorzitter)	Mevrouw Fokkens	tot 19 juli 2023
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge	
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma	
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver	
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman	
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman	

WNT-VERANTWOORDING 2023 GR Marrekrite

De WNT is van toepassing op GR Marrekrite Het voor Marrekrite toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum)1.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling 2

bedragen x € 1	L. Touwen
Functiegegevens	**directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,67
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	85.517
Beloningen betaalbaar op termijn	16.709
Subtotaal	*102.226*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	148.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0
Bezoldiging	**102.226**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
Functiegegevens	**directeur**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,67
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.569
Beloningen betaalbaar op termijn	11.839
Subtotaal	*96.408*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	144.000
Bezoldiging	**96.408**

WNT-VERANTWOORDING 2023 GR Marrekrite

De WNT is van toepassing op GR Marrekrite Het voor Marrekrite toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum)1.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2023 (bedragen x € 1)	**J. Porsius**
Functiegegevens	interim-directeur
Kalenderjaar[4]	**2023**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	09-01-2023 t/m 31-12-2023
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar [5]	12
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar[6]	933
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar[7]	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand[8]	€ 311.400
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12[9]	€ 197.867

Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?[10]	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 75.484
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12 [11]	€ 75.484
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag[12]	€ 0
Bezoldiging	**€ 75.484**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan[13]	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling[14]	N.v.t.

4. Rechtmatigheidsverklaring Dagelijks Bestuur

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur Marrekrite

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemene bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting, verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 8 december 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 75.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen boven de rapportagetoleranties betreffen:

Criterium	**Omschrijving**	**foutbedrag**	**onduidelijkheid**
a. Begrotingscriterium	Overschrijding investeringskrediet	€ 59.137,00	€ -
b. Voorwaardencriterium		€ -	€ -
c. Misbruik en Oneigenlijk Gebruik		€ -	€ -
Totaal		**€ 59.137,00**	**€ -**

Deze afwijking blijft onder het grensbedrag voor rechtmatigheid, De in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties zijn rechtmatig tot stand zijn gekomen.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie het onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

5. Controleverklaring accountant

Bijlagen bij de jaarstukken 2023

Overzicht baten en lasten (verplichte indeling BBV) jaarrekening 2023

Marrekrite

		Begroting 2023			**Jaarrekening 2023**			**Jaarrekening 2022**		
		Baten	Lasten	Saldo	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
1	Bedrijfsvoering (excl overhead)	1.943.394	-631.000	1.312.394	1.998.710	-833.320	1.165.390	1.970.988	-808.093	1.162.894
2	Waterrecreatie	15.841	-725.644	-709.803	15.841	-640.067	-624.226	11.137	-839.013	-827.876
3	Landrecreatie	-	-288.540	-288.540	12.012	-420.023	-408.010	40.744	-316.821	-276.077
4	Baggeren	-	-300.000	-300.000	-	-113.011	-113.011	-	-77.412	-77.412
5	Ontwikkelingen	-	-20.000	-20.000	-	-38.640	-38.640	-	31.738	31.738
6	Wimpels, donateurs en vrijwilligers	175.000	-15.000	160.000	220.437	-23.231	197.207	221.762	-21.076	200.685
	Overhead	-	-398.750	-398.750	-	-345.187	-345.187	-	-304.720	-304.720
	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Heffing Vpb	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Onvoorzien	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	SUBTOTAAL PROGRAMMA'S	2.134.235	-2.378.934	-244.699	2.247.001	-2.413.479	-166.478	2.244.630	-2.335.398	-90.768
	Mutaties reserves	250.000	-	250.000	257.000	-	257.000	350.000	-50.000	300.000
	TOTAAL RESULTAAT	2.384.235	-2.378.934	5.301	2.504.001	-2.413.479	90.522	2.594.630	-2.385.398	209.232

Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen; Marrekrite jaarrekening 2023

BATEN

		Begroting 2023	*Jaarrekening 2023*	*Jaarrekening 2022*
0.1	Bestuur	-		-
0.4	Overhead	-		-
0.5	Treasury	-		-
0.8	Overige baten en lasten	2.134.235	2.247.001	2.244.630
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	250.000	257.000	350.000
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-
7.2	Riolering	-	-	-
	TOTAAL BATEN	2.384.235	2.504.001	2.594.630

LASTEN

		Begroting 2023	*Jaarrekening 2023*	*Jaarrekening 2022*
0.1	Bestuur	-15.000	-14.045	-14.748
0.4	Overhead	-398.750	-345.187	-304.720
0.5	Treasury	-4.000	-4.117	-5.006
0.8	Overige baten en lasten	-765.000	-802.676	-774.821
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	-	-50.000
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-5.301	**-90.522**	**-209.232**
2.1	Verkeer en vervoer	-19.823	-47.700	-25.404
2.4	Economische havens en waterwegen	-819.521	-629.829	-784.720
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-356.840	-562.028	-362.902
7.2	Riolering	-	-7.896	-63.077
	TOTAAL LASTEN	-2.384.235	-2.504.001	-2.594.630